

امام رضا سلام الله و صلواته عليه:

ان بسم الله الرحمن الرحيم اقرب الى اسم الله الاعظم من سواد العين الى بياضها

بسم الله الرحمن الرحيم، به اسم اعظم خداوند

نزدیک تر از سیاهی چشم به سفیدی اش است. عیون اخبار الرضا ج ۱

پیش نویس اولیه:

از فهرست مفهومی چهار دوره پژوهش تطبیقی

پیرامون مباحث معرفت شناسی

از ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۲

۱. برنامه اول: پژوهش تطبیقی عملیاتی در جهت دستیابی به چگونگی ساخت و پیدایش معرفت شناسی از منظر مباحث نهاییه الحکمه علامه طباطبائی
۲. برنامه دوم: پژوهش تطبیقی نظری و کتابخانه‌ای برای تعیین جایگاه منطق انتزاعی در نظام منطق‌ها
۳. برنامه سوم: پژوهش تطبیقی برای تنظیم الگوی آسیب‌ها و تنظیم برنامه تفاهم با مخاطب
۴. برنامه چهارم: پژوهش تطبیقی - انتقادی در متون منطقی براساس فهرست جدید

سرپرست پژوهش تطبیقی: حجه الاسلام والمسلمین صدوق

تنظیم: علیرضا انجم شعاع

فهرست:

۱. برنامه اول: پژوهش تطبیقی عملیاتی در جهت دستیابی به چگونگی ساخت و پیدایش معرفت شناسی
از منظر مباحث نه‌ایه‌الحکمه علامه طباطبائی..... ۳
۲. برنامه دوم: پژوهش تطبیقی نظری و کتابخانه‌ای برای تعیین جایگاه منطق انتزاعی در نظام منطق‌ها..... ۱۱
۳. برنامه سوم: پژوهش تطبیقی برای تنظیم الگوی آسیب‌ها و تنظیم برنامه تفاهم با مخاطب..... ۱۳
۴. برنامه چهارم: پژوهش تطبیقی - انتقادی در متون منطقی براساس فهرست جدید..... ۱۵

۱. برنامه اول: پژوهش تطبیقی عملیاتی در جهت دستیابی به چگونگی ساخت و پیدایش معرفت شناسی از منظر مباحث نه‌ایه‌الحکمه علامه طباطبائی

۱. چگونگی استخراج و استنباط فهرست ساخت منطق از مباحث نه‌ایه‌الحکمه
- ۱/۱. تجزیه فهرست نه‌ایه‌الحکمه برای تفکیک و پالایش مباحث منطقی از مباحث فلسفی و دستیابی کلی به: - بازگشت تعریف معرفت‌شناسی به تعریف علم حصولی و حضوری - بازگشت تعریف منطق به حجت بازگشت تعریف فلسفه به کلی وجود
- ۱/۲. تجزیه فصل‌های ذیل براساس سه شاخصه منطقی تعریف (نوع، جنس و فصل)، تقسیم (مقسم، اقسام و حیثیت) و احکام (صغری، کبری، نتیجه یا مقدم و تالی و نتیجه)
مقدمه (کلام بمنزله المدخل لهذه الصناعة)
مرحله ۱ (فی احکام الوجود الکلیه)
مرحله ۳ (فی اقسام الوجودالی ذهنی و خارجی)
مرحله ۵ (فی الماهیه و احکامها)
مرحله ۷ (فی الواحد و الکثیر)
مرحله ۱۱ (فی العقل و العاقل و المعقول)
- ۱/۳. عنوان‌گذاری مفهومی فیش‌های «تعاریف، تقسیمات، احکام»
- ۱/۴. اصلی بودن کبریات، حیثیات، انواع در نظام «احکام، تقسیمات، تعاریف»
- ۱/۵. تفکیک «موضوع، محمول، نسبت حکمی» در نظام احکام
- ۱/۶. طبقه‌بندی اندراجی «موضوعات، انواع، محمولات، حیثیات و نسبت حکمی»
- ۱/۷. طبقه‌بندی تحلیلی اندراجی از «موضوعات، محمولات، حیثیات و انواع» سطح یک
- ۱/۸. ترسیم نموداری بر اساس «تطابق و موضوعات» یا «صورت و مواد»
- ۱/۹. تحلیل نسبت بین کبریات، حیثیات، انواع براساس به کارگیری منطق مجموعه‌نگری برای دستیابی به رفتار عملی منطق صوری در تولید مواد

- نتیجه اول. مکانیزم پیدایش مبنا و معیار صحت در معرفت‌شناسی منطق صوری براساس استنباط قاعده مند از کیفیت تولید معرفت شناسی نهایی الحکمه (بیان نموداری در ۹ جدول و بیان مفهومی)
۱. انحصار نسبت اندراجی به عنوان حد معقول منطق صوری
 ۲. اولین فعل عقلانی (ماده سازی یا پیدایش تصورات براساس علیت)
 ۳. کشف ضابطه برای حکم کردن در منطق صوری یا ضابطه حمل
 ۴. دومین فعل عقلانی: صورت سازی یا پیدایش تصدیقیات براساس علیت
 ۵. ارائه معیار صحت برای جلوگیری از خطای در سنجش براساس ملاحظه عقلانی نسبت بین سنجش و حالت
 ۶. بررسی تقسیم قضایای منطقی از حیث افراد
 ۷. بررسی تقسیم قضایای منطقی از حیثیت صورت و هیئت حمل
 ۸. بررسی تقسیم قضایای منطقی از حیث ماده‌ی حمل

نتیجه دوم. الگوی تطبیقی منطق صوری در سه سطح براساس به کارگیری منطق تکاملی نظام ولایت برای دستیابی به تکامل رفتار عملی منطق صوری در سه بخش:

بخش اول: بررسی حد معقول ساخت منطق صوری در سطح ملازمات عامه یا سنجش عام (برقراری نسبت بود و

نبود) فصل اول: ضرورت تحلیل پایگاه منطق صوری

۱- ضرورت تبیین پایگاه منطق در عامترین سطح

۱/۱- گام اول: اثبات نفس حرکت عقل

۱/۲- گام دوم: ضرورت تبیین حالت و سنجش و و بررسی تغایر آنها در پیدایش اولین حکم عقلانی

۱/۲/۱- بررسی غفلت عُرْفا و فلاسفه در موضوع سنجش و حالت

فصل دوم: ضرورت تبیین اولین حکم عقلانی در ساخت منطق صوری

۲- درک از هستی اولین حکم عقلانی

۲/۱- عناصر دخیل در شکل گیری گزاره، واقعیتی هست

۲/۲- گزاره (واقعیتی هست) لازمه تقویم نسبت بین سنجش و حالت

۲/۲/۱- حکم نمودن عقل به واقعیت حاکم بر کلیه احکام عقلی

۲/۳- نتیجه: تکیه ایجاد نسبت به حالت در اولین حکم عقل

فصل سوم: مکانیزم ساخت پایگاه منطق صوری از طریق مسائل نهاییه الحکمه

۱- چگونگی انجام فعالیت مستند در جهت اثبات مطالب سطح اول

مرحله اول: چگونگی ساخت اولین حکم عقلانی در منطق صوری

۲- عناصر ضروری اولین حکم عقلانی (علم، یقین، واقعیت)

۲/۱- استنباط عناوین حالت و سنجش به عنوان مقدمات حکم اول عقل

۲/۲- نتیجه مقدمات حکم اول عقل: چون سنجش غیر از حالت است اگر در انسان حالت باشد حکم نیز هست

۳- درک از هستی (واقعیتی هست) اولین حکم عقلانی و پایگاه تحلیل از یقین منطقی

۳/۱- بررسی کیفیت یقین منطقی و تفاوت آن با یقین فلسفی

۳/۱/۱- یقین منطقی مبداء پیدایش نسبت و خروج موضوعی کلیه مواد تعلیقی فلسفی از آن

۳/۲- ایجاد نسبت عقل توسط اولین حکم عقلانی پایگاه تحلیل از گزاره این همانی

۳/۳- تعریف موضوع منطق بر اساس اولین حکم عقلانی

۳/۳/۱- ضرورت اتحاد ماده و صورت در موضوع علم منطق در عامترین سطح

مرحله دوم: چگونگی ساخت دومین حکم عقلانی در منطق صوری

۴- مقدمه ضروری در دومین حکم عقلانی (خطاپذیری علم و یقین)

۴/۱- نتیجه مقدمه دومین حکم عقل

- ۵ - امتناع اجتماع و ارتفاع نقیضین دومین حکم عقلانی و پایگاه تحلیل از شک
- ۶ - جمع‌بندی : حد عقلانیت ساخت منطق صوری در سطح اول و لزوم تبدیل آن به سطح دوم
بخش دوم: بررسی حد معقول ساخت منطق صوری در سطح ملازمات خاصه
(چگونگی تولید و طبقه بندی کیفیات مقید به نسبت بود و نبود)
مقدمه:

- ۱- تفاوت سطح اول و سطح دوم (بخش اول و دوم)
- ۲- ضرورت تبیین حد معقول منطق صوری در سطح خاص
- ۲/۱ - ضرورت بیرونی: طرح بحث از طبقه بندی و جایگاه منطق
- ۲/۲ - ضرورت درونی: طرح بحث از مسائل درونی منطق
- فصل اول: مراحل پژوهش در ساخت حد معقول منطق صوری در سطح خاص
- ۳- پژوهش مبنایی در دو احتمال
- ۳/۱- احتمال اول: طرح بحث از موضوع فلسفه منطقها
- ۳/۲- احتمال دوم: طرح بحث از موضوع مباحث اکادمیک
- ۴- پژوهش کتابخانه‌ای (بانک اطلاعات)
- ۵ - پژوهش عملیاتی بر اساس مسائل معرفت شناسی کتاب نهایی الحکمه (احتمال مقبول)
- ۵/۱ - چگونگی ساخت حد معقول از طریق مسائل نهایی الحکمه
- ۵/۱/۱ - استخراج ۵ سر فصل کلی از فیشهای نهایی الحکمه
- ۵/۱/۲ - و اعمال مکانیزم وجه اشتراک و وجه اختلاف در ۵ سر فصل کلی
- ۵/۱/۳ - نسبت سنجی بین عناوین ۳ گانه
- ۵/۲ - توضیح اجمالی گزاره های بکار رفته و در ساخت حد معقول بالمعنی الخاص
- ۵/۳ - مروری بر سیر عملیات دستیابی به گمانه حد معقول منطق صوری
- ۵/۳/۱ - مرحله اول: اعمال مکانیزم وجه اشتراک گیری بر مسائل
- ۵/۳/۲ - مرحله دوم: نسبت سنجی بین مسائل مشترک
- ۵/۳/۳ - مرحله سوم: استنباط حد معقول در عامترین سطح
- ۵/۳/۴ - فیشهای بکار گرفته شده در سیر عملیات دستیابی به حد معقول
- ۵/۳/۵ - کیفیت تبدیل فیشها در سیر عملیات
- ۵/۴ - مروری کوتاه بر نسبت اندراجی در منطق صوری
- ۶ - ویژگیهای عام حد معقول منطق صوری در سطح خاص
- ۶/۱ - ویژگی اول: عقلانی و اندارجی بودن
- ۶/۲ - ویژگی دوم : حضور علیت در نسبت اندراجی
- فصل دوم: بررسی تفصیلی نسبت اندراجی از نقطه مختصات ماده سازی عقل

- ۷- ارکان ماده‌سازی عقل در جهت جریان نسبت اندراجی در منطق صوری
- ۷/۱- رکن اول در ماده سازی: بررسی مفاهیم ضرورت ، ثبات ، استقلال
- ۷/۲- رکن دوم در ماده سازی: پیدایش حیثیات وجه اشتراک ووجه اختلاف
- ۷/۲/۱- مراحل تشکیل حیثیات انتزاعی
- ۷/۲/۱/۱- مرتبه حس
- ۷/۲/۱/۲- مرتبه خیال
- ۷/۲/۱/۳- مرتبه تعقل
- ۷/۲/۲- ضرورت ارائه پایگاه واحد برای مواد: حضوری، حصولی، حسی
- ۸- بررسی رکن اول ماده سازی انتزاعی عقل
- ۸/۱- چگونگی شکل گیری مواد ماهوی (ماهیت عینی، ماهیت ذهنی)
- ۸/۱/۱- چگونگی شکل گیری حیثیات غیر ماهوی (وجود، لاجود)
- ۸/۲- نحوه انتزاع معقولات ثانیه فلسفی (مفهوم وجود و امور ملحق به آن)
- ۸/۲/۱- نحوه انتزاع مفهوم عدم
- ۸/۳- نحوه انتزاع مفاهیم ذهنی یا معقولات ثانیه منطقی
- ۹- خلاصه بحث: بیان نموداری
- ۱۰- بررسی رکن دوم ماده سازی انتزاعی عقل
- ۱۰/۱- سطح ثبوتی: پیدایش ذات مقدم بر ذاتی
- ۱۰/۲- سطح اثباتی: پیدایش ذاتی مقدم بر ذات
- ۱۰/۳- فیشهای بکار رفته در دومین عملکرد ماده سازی، عقل
- ۱۰/۴- بیان نموداری
- ۱۱- مروری بر عملیات انتزاعی دستگاه صوری در تولید مواد
- ۱۱/۱- جریان مکانیزم ذات و ذاتی در روش تعریف از اشیاء
- ۱۱/۱/۱- ارائه تعریف بالاثار براساس ماده سازی ذات و ذاتی
- ۱۱/۲- جریان مکانیزم ذات و ذاتی در روش استدلال
- فصل سوم: بررسی تفصیلی نسبت اندراجی از نقطه مختصات ،صورت سازی عقل
- ۱۲- بررسی اولین عملکرد صورت سازی انتزاعی عقل
- ۱۲/۱- کشف ضابطه هویت در صورت سازی
- ۱۲/۲- فیشهای بکار رفته در اولین عملکرد صورت سازی عقل
- ۱۲/۳- بیان نموداری
- ۱۳- بررسی مسئله حکم در منطق صوری
- ۱۳/۱- تصدیقی یا نغسانی بودن حکم

- ۱۳/۲- تبیین نسبت حکمیه در دستگاه انتزاعی
- ۱۴- چگونگی صورت بندی قضایا در منطق صوری
- ۱۴/۱- نظریه اول: قضیه مشتمل بر چهار جزء
- ۱۴/۲- نظریه دوم: قضیه مشتمل بر سه جزء
- ۱۵- بررسی دومین عملکرد صورت سازی انتزاعی عقل
- ۱۵/۱- ملاک وجه اشتراک و وجه اختلاف در حمل مفاهیم
- ۱۵/۲- فیشهای بکار رفته در دومین عملکرد صورت سازی عقل
- ۱۶- بررسی معیار صحت سنجش صورت قضایای عقلانی (هیئت تالیف)
- ۱۶/۱- بررسی هیئت تالیف قیاس
- ۱۶/۱/۱- قواعد عمومی قیاسات اقتراعی :
- ۱۶/۲- فیشهای بکاررفته در معیار سنجش هیئت تالیف نسبت اندراجی
- ۱۶/۳- بیان نموداری
- ۱۷- تطبیق نسبت اندراجی بر سیر سنجشی متعارف (سیر از معلوم به مجهول)
- ۱۸- تبیین احکام تعلیقی و تنجیزی (قیاسات اقتراعی و استثنائی)
- ۱۸/۱- قطعی بودن حکم منطق صوری در قیاس شکل اول
- ۱۸/۲- بیان نموداری
- ۱۹- بررسی اجمالی معیار صحت سنجش مواد قضایای عقلانی (ماده و مقدمات قیاسات)
- ۱۹/۱- شروط مقدمات برهان

بخش سوم : بررسی حد معقول ساخت منطق صوری در سطح ملازمات اخص (نسبت اندراجی مقید به کیفیت یقین)

مقدمه

- ۱- ضرورت حد معقول ساخت منطق صوری در سطح سوم
- فصل اول: ضوابط ساخت صورت برهانی
- ۲- بررسی صورت قضایای برهانی از نقطه مختصات ماده سازی انتزاعی عقل
- ۲/۱- ماده سازی انتزاعی عقل براساس دستگاه اصالت الوجود
- ۲/۱/۱- آیا ماده سازی فلسفه برای منطق تلائم بردار است یا خیر؟
- ۲/۱/۲- آیا ماده سازی فلسفی برای دستگاه فلسفه پاسخگو است؟
- ۳- چگونگی شکل گیری صورت قضایا منطقی

- ۳/۱- تقسیم قضایا به حمیل و شرطیه
- ۳/۱/۱- تقسیمات عام شرطیه و حمیل
- ۳/۱/۲- تقسیمات خاص قضیه حمیل به اعتبارات ثلاثه
- ۳/۱/۳- تقسیمات خاص قضیه شرطیه به اعتبارات ثلاثه
- ۴- بررسی منشاء پیدایش تقسیمات عام و خاص قضایای منطقی
- ۴/۱- منشاء تقسیمات عام قضایای منطقی
- ۴/۲- منشاء تقسیمات خاص قضایای منطقی
- ۴/۳- تنظیم صورت و مواد قضایا براساس حکم امتناع و ارتفاع نقیضین و ضابطه علیت
- ۵- بررسی منشاء پیدایش صورت برهان
- ۵/۱- حضور علیت در مکانیزم ساخت صورت برهان
- ۵/۲- عدم حضور علیت در بعضی از صور استدلال (استقراء و تمثیل)
- ۵/۲/۱- تعریف استقراء
- ۵/۲/۲- استقراء ناقص
- ۵/۳- تبیین تقسیم علیت به مفهومی، ماهوی، موضوعی
- ۵/۳/۱- علیت مفهومی
- ۵/۳/۲- علیت ماهوی
- ۵/۳/۳- علیت موضوعی
- فصل دوم: ضوابط ساخت مواد برهانی
- ۶- تبیین دو ماده تطابقی و تطبیقی در منطق صوری
- ۶/۱- بررسی سه پارامتر اساسی در تبیین مواد برهانی
- ۶/۲- تبیین ماده تطابقی در قالب مثال
- ۶/۳- ضرورت تفکیک مواد تطابقی و مواد تطبیقی در مواد برهان
- ۷- ویژگیهای ماده تطابقی (خصوصیت معقول)
- ۸- تبیین قضایای برهانی براساس مواد تطابقی منطق صوری
- ۹- بررسی خصوصیات مواد برهانی از حیث مطابقت و عدم مطابقت
- ۹/۱- تعریف مطابقت
- ۹/۲- خواص مطابقت
- فصل سوم: معیار باز شناسی مواد تطابقی در قضایای برهانی و غیر برهانی
- ۱۰- جریان مواد تطابقی براساس مکانیزم علیت
- ۱۰/۱- حاکمیت مواد تطابقی بر جریان یقین

پیوست: اول بررسی مبانی علامه طباطبائی (ره) در مباحث معرفت شناسی

- ۱- مبانی علامه در مبحث کاشفیت علم و معلوم
- ۲- بررسی مبحث کاشفیت علم در معرفت شناسی
 - ۲/۱- تبیین علم به کشف بر اساس مبنای اصالت الماهیه
 - ۲/۱/۱- عجز از برقراری ارتباط فهم با خارج
 - ۲/۱/۲- خلط بین حمل اولی و حمل شایع در صورت ذهنیه
 - ۲/۱/۳- عدم ارائه تحلیلی صحیح از رابطه فهم و خارج
 - ۲/۱/۴- ماهیت بودن صورت ذهنی و عدم ارتباط آن با ماهیت خارجی
 - ۲/۱/۵- اشکال دوم: ناسازگاری این تحلیل با نظام علت و معلول
 - ۲/۱/۵/۱- احتمال اول: دخیل نبودن خصوصیات مدرک در نحوه ادراک
 - ۲/۱/۵/۱/۱- تعطیل قانون علیت نسبت به تاثیر خصوصیات مدرک در نحوه ادراک
 - ۲/۱/۵/۲- احتمال دوم: دخیل بودن خصوصیات مدرک در نحوه ادراک با معنای خاص از نسبیّت
 - ۲/۱/۶- ناسازگاری تعریف علم به کشف با نسبیت در علم
 - ۲/۱/۶/۱- معنای اول از نسبیت (تفاوت کمی درکها)
 - ۲/۱/۶/۲- معنای دوم: نسبیت به معنای تفاوت کیفی ادراکها
 - ۲/۱/۷- احتمال سوم: برابری مدرکها در قوه عاقله و نتیجتاً برابری درکها نسبت به خارج
 - ۲/۱/۷/۱- مبتنی بودن این تحلیل بر مبنای اصالت ماهیت (اشکال اول)
 - ۲/۱/۷/۲- دخیل بودن خصوصیات مدرک واحد در نحوه ادراک (اشکال دوم)
 - ۳- خلاصه اشکالات وارده بر نظریه کشف
 - پیوست دوم: تحلیل شناخت شناسی در دستگاه منطق صوری
 - ۱- بالاثار بودن جریان علیت مفهومی و موضوعی در دستگاه شناخت شناسی منطق صوری
 - ۲- تعریف منطقی علم در دیدگاه انتزاعی
 - ۲/۱- وجود دو عنوان حکایت و تطابق در تعریف علم بنابر مبنای قوم

۲. برنامه دوم: پژوهش تطبیقی نظری و کتابخانه‌ای برای تعیین جایگاه منطق انتزاعی در نظام منطق‌ها

۲/۱. مرحله اول - تحقیقات کتابخانه‌ای

۲/۱/۱. تأمین منابع

۲/۱/۲. تجزیه فهرست کتاب اصول فلسفه و روش رئالیسم برای پالایش مباحث فلسفی از روشی شامل مباحث:

مقاله ۱ (فلسفه چیست؟)

مقاله ۲ (فلسفه و سفسطه)

مقاله ۳ (علم و ادراک)

مقاله ۴ (ارزش معلومات)

مقاله ۵ (پیدایش کثرت در ادراکات)

مقاله ۶ (ادراکات اعتباری)

مقدمه مقاله ۷ (واقعیت و هستی اشیاء)

۲/۱/۳. تجزیه مفهومی ادراکات حقیقی و ادراکات اعتباری و اصلی، فرعی و تبعی کردن آنها

۲/۱/۳. نتیجه: زمینه نقد و بررسی مباحث معرفت‌شناسی فهرست عناوین مباحث معرفت‌شناسی کتاب اصول فلسفه و روش رئالیسم

بخش اول ادراکات اعتباری و بخش دوم: اعتباری

۲/۲. مرحله دوم - تحقیقات نظری

۲/۲/۱. تعیم آثار و تخصیص جایگاه غیر تکاملی مواد به دست آمده از مرحله اول در سه سطح:

الف: مبادی:

ضرورت، موضوع، هدف ۱ (انکار واقعیت از طرف سوفسطایی)

ضرورت، موضوع، هدف ۲ (جلوگیری از خطا در فکر)

ضرورت، موضوع، هدف ۳ (بهینه طبقه بندی موضوعات)

ب: مبانی:

سنجش عام (ملازمات عام عقلیه)...یقین منطقی

سنجش اندارجی (حمل و هو هویت)...یقین فلسفی

سنجش اندارجی یقینی (برهان)...یقین مصداقی

ج: نتایج:

اسکات خصم

الزام دوست

اقتناء نفس

۳. برنامه سوم: پژوهش تطبیقی برای تنظیم الگوی آسیب‌ها و تنظیم برنامه تفاهم با مخاطب

- ۳/۱. تأمین منابع جدید و استدلال بر جامعیت سه منبع برای بررسی دوره جدید
- ۳/۲/۱. بیان دو احتمال در تدوین فهرستی جدید برای مباحث معرفت‌شناسی موجود
- ۳/۲/۲. نقد و بررسی فهرست چند کتاب منطقی و فلسفی (اصول فلسفه، نهاییه، رهبر خرد، منطق نوین)
- ۳/۲/۳. بررسی عنوان «فلسفه دلالت» برای «منطق» در مقابل عنوان «فلسفه تعین» برای فلسفه
- ۳/۲. نقد و نقض عناوین منابع گزینش شده
- ۳/۲/۱. نقد تقسیم ادراکات به حقیقی و اعتباری در کتاب اصول فلسفه و روش رئالیسم
- ۳/۲/۲. نقد و بررسی معقولات ثانیه، معرف و حجت و صورت حاصل نزد عقل در کتاب منطق نوین
- ۳/۲/۳. نقد تقسیم ادراکات به حصولی و حضوری در کتاب نهاییه الحکمه
- ۳/۲/۴. بررسی حدّ اولیه اجمالی منطق و نقد و نقض تعاریف ارائه‌شده برای موضوع
- ۳/۲/۵. بررسی موضوع منطق به عنوان فلسفه دلالت
- ۳/۲/۶. بررسی موضوع منطق بالتفصیل به عنوان سطوح استدلال در سه سطح: الف: ملازمات عقلیه (سنجش عام) ب: ملازمات اندراجی عقلیه (سنجش خاص) ج: ملازمات قیاسی عقلیه (سنجش اخص)
- ۳/۲/۷. بررسی ضرورت نیاز به منطق از موضع فلسفه عمل (انکار علم به واقعیت از طرف سوفسطایی)
- ۳/۲/۸. بررسی ضرورت نیاز به منطق از موضع فلسفه نظر. الف: از نظر ماده: خطاپذیری در چهار قوه‌ی خیال، واهمه، مفکره و حافظه ب: از نظر صورت: بداهت در شکل اول (اشکال اربعه قیاس)
- ۳/۲/۹. تحلیل سطوح موضوع قیاس منطقی در سه سطح یقین، هوهویت و برهان
- ۳/۲/۱۰. تحلیل اهداف علم منطق در سه سطح اسکات خصم، الزام دوست و اقناع نفس
- ۳/۲/۱۱. تحلیل ضرورت علم منطق (خلاء عمل و خلاء دلالت) در سطح مبادی و مبانی

۲/۳. نتیجه:

۲/۳/۱. پالایش فهرست منطق نوین شامل:

تقسیم کلی و جزئی..... خروج موضوعی

جنس و فصل..... تعریف بالآثار

متواطی و مشکک..... خروج موضوعی

قضایای شرطیه..... خروج موضوعی - اصلی بودن قضایای حملیه

لم ثبوت و اثبات..... خروج موضوعی

هلیه بسیطه و مرکبه..... خروج موضوعی هلیه بسیطه

۴. برنامه چهارم: پژوهش تطبیقی - انتقادی در متون منطقی براساس فهرست جدید

الف: نقدهای مقدمات و مبادی منطق (بخش ضرورتها و مباحث کلی) یا حرکت فکر منطقی در سطح عام

۱. نقد اول: عدم طرح فلسفه پیدایش نیاز و جایگاه منطق در مبادی و مقدمات آن
۲. نقد دوم: قوانین تفاهم (نه فهمیدن) اصل در پیدایش نیاز و غرض منطق
۳. نقد سوم: عدم طرح مبحث طبقه بندی در مبادی و مقدمات منطق
۴. نقد چهارم: عدم ارتباط برقرار نسبت بن تعاریف فکر، ذهن و تعریف منطق در مبادی و مقدمات منطق
۵. نقد پنجم: عدم بررسی نسبت میان فکر، علم، از موضع مقسمیت دلالت (ضرورت ملاحظه نسبت بین توصیف، مواد و ارزش)
۶. نقد ششم: بالغیر بودن و فعلی بودن حرکت فکر نه بالذات بودن آن
۷. نقد هفتم: شمولیت مقوله دلالت برای تقسیمات منطق نه مقوله علم یا فکر
۸. نقد هشتم: بازگشت تقسیمات دلالت به لفظ، معنا و مقصد (لفظ بعد معنا و معنا بعد لفظ و هر دو بعد مقصد)
۹. نقد نهم: عدم مقسمیت مقوله معنا برای تقسمات کلی و جزئی و انحصار آن در مباحث الفاظ منطق (عدم طرح بحث معنا در مباحث الفاظ منطق)
۱۰. نقد دهم: خروج موضوعی بحث معنا از مباحث منطق (معنا بدون هیچ گونه ارتکازی قابل تحلیل نیست)
۱۱. نقد یازدهم: نقد و بررسی تقسم کلی و جزئی
- ۱۱/۱. وجود عناصر ثبات و کلیت (وجه اشتراک گیری) در مقسم تقسیم و نفی قسیم کلی بودن مفهوم جزئی
- ۱۱/۲. بازگشت تقسیم علم به تصور و تصدیق به تقسیم کلی و جزئی
- ۱۱/۳. صدق کلی به معنای اندراج و طبقه بندی افراد است نه بآبری با حقیقت شی (الصدق یعنی مندرج ام لا)
- ۱۱/۴. مقسمت علم برا تقسیم ممتنه، واجب و ممکن نه کلی!
- ۱۱/۵. نفی تقسم کلی به واحد حقیقی و واحد غیر حقیقی (این حیثیات مربوط به فلسفه بوده و با مقسم کلی تنافی دارند)
- ۱۱/۶. نفی تقسم واحد به حقیقی (بالذات، فلسفی) و غیر حقیقی (بالعرض، منطقی) و تقسیم واحد بالذات به وحدت حقه و وحدت غیر حقه. و واحد عمومی و خصوصی به دلیل بسیط و غیر قابل تقسیم بودن واحد مفهوما و اسماً
- ۱۱/۷. ضرورت طرح مبحث وحدت و کثرت بعنوان حیثیت تقسیم واحد و کثیر
- ۱۱/۸. نفی ذات بسیط بعنوان تقسم واحد و کثیر و قرار گیری نسبت عام (ملازمه و اندراج عامه) بعنوان مقسم و بازگشت سایر تقسیمات به نسبت عام، نسبت خاص و نسبت اخص

۱۲. نقد دوازدهم: نقد و بررسی تقسیم کلی به متواطی و مشکک (عامی، خاصی و اخصی)

۱۲/۱. متفی شدن صدق کلی برا افراد

۱۲/۲. ناقص بودن علل پیدایش کلی مشکک

۱۳. نقد سیزدهم: ذهنی بودن ملاحظه نسبت بین دو کلی در مبحث نسبت اربعه

۱۳/۱. ضرورت ملاحظه نسبت بین دو کلی در تقیّمات، تعاریف و حمل ها برای طبقه بندی نسبت بین دو کلی

در یقین فلسفی (نسبت خاص) و انحصار نسبت سلب و ایجاب در یقین منطقی (نسبت عام)

۱۳/۲. نسبت اربعه همیشه در نسبت بین خصوصیات مطرح میشوند نه اصل هستی! زیرا در تعیین این نسبت اربعه

حالت و یقین منطقی اصالت دارد نه حیثیت افراد خارجی

ب: نقدهای بخش مُعرف و حُجت یا حرکت فکر منطقی در سطح خاص

۱. نقد اول: ضرورت بررسی اولین تقسیم در مباحث حمل و اقسام آن (تفاوت تقسیم بندی در نزد مشهور و مقبول)

۱/۱. ثبات و تغییر بعنوان اولین تقسیم

۱/۲. وحدت و کثرت بعنوان دومین تقسیم

۱/۳. تقسیم وحدت به وجه اشتراک و وجه اختلاف یا جنس و فصل بعنوان سومین تقسیم و در نهایت تقسیم

ذاتی و عرضی قرار می گیرد.

۲. نقد دوم: عدم تعیین حیثیت شامل در منطق صوری بعنوان زیر ساخت ماده سازی (قواعد تعریف و تقسیم)

صورت سازی (حمل) و حمل حمل (قیاس)

۲/۱. در نظریه مشهور کلی به ذاتی و عرضی تقسیم شده و سپس ذاتی به جنس و فصل (وجه اشتراک و وجه

اختلاف) که همگی این تقسیمات در بخش کلیات خمس مطرح می شود. منطقین کلیات خمس را به اوصاف

داخل و خارج تقسیم کرده اند و سپس داخل را به تمام حقیقت یا بعض حقیقت و خارج را به عرض عام و

عرض خاص تقسیم مینمایند. لذا کلیات خمس بعنوان پایگاهی برای حد و تعرف و تقسیم منطق محسوب

می شود. اما بر حسب نظریه مقبول حیثیات را براساس مفهوم ثبات به وحدت و کثرت و سپس در قسیم وحدت

حیثیات داخل (اوصاف مقوم یا ذاتی) و خارج (اوصاف غیر مقوم یا عرضی) قرار می گیرند که در این اوصاف

مقوم حیثیات جنس و فصل و اساسا مباحث کلیات خمس مطرح می شود. لذا ذاتی و عرضی نسبت به سایر

تقسیمات موخر می شوند. وحدت نوعیه که ماهیتی کلی است بعنوان اولین ماده برای ساخت کلیات خمس قرار

می گیرد.

۳. نقد سوم: بررسی کلی ذاتی مقوم یا ماهیت نوعیه

۳/۱. با ضمیمه نمودن جنس و فصل به یکدیگر نمیتوان نوع ماهیت یا تمام حقیقت یک شی را معرفی نمود. و

این ضمیمه بلا دلیل است.

۳/۲. نوع ماهیت تنها یک مرکب ذهنی است منه یک مرکب خارجی حقیقی

۳/۳. نوع ماهیت تنها یک اسم است و لا غیر!

۳/۴. ابتدا تقسم تقسیم مقوم یا داخل و خارج ذکر می‌شود و سپس تقسیم ذاتی و عرضی قرار می‌گیرد (نفس شمولیت و انحصار تقسیم ذاتی و عرضی)

۴. نقد چهارم: شمولیت تقسم انتزاع، انقسام و اندراج نسبت به تعریف، تقسم و برهان در دسته بندی مباحث منطق ۴/۱. در منطق صوری تنها می‌تواند از تقسیم سخن بگوید نه تعریف زیرا این منطق تنها می‌تواند به انتزاع و ماده سازی پردازد و لا غیر!

۴/۲. آیا واقعاً عملیات انتزاع می‌تواند ارایه تعریف تام نماید یا خیر؟

۴/۳. بعد از عملیات انتزاع آیا به وسیله وجه اشتراک و وجه اختلاف امکان ارائه تعریف تام ممکن است یا خیر؟

۴/۴. تقدم انقسام (تقسیمات حمل) بر روش ماده سازی و انتزاع بر خلاف مکانیزم منطق صور یاست.

۴/۵. بین عناصر ماده سازی یا جنس و فصل و نوع رابطه تقدم و تاخر وجود دارد.

۴/۶. علت بودن فصل برای جنس در نظریه علامه اثبات کننده نفی تعریف و اثبات تقدم تقسیم بر تعریف است.

۴/۷. تحصيل فصل و ابهام جنس نشان دهنده‌ی اسمی بودن نوع است.

۴/۸. جنس و فصل تقدم جوهری بر نوع ندارند

۴/۹. امکان ارایه‌ی سه نوع تحلیل از یک شی «بود و نبود، کیفیت و تبدیل»

۵. نقد پنجم: بررسی حمل و قواعد آن (حیثیات صورت سازی)

۵/۱. بررسی وحدت و کثرت بعنوان لوازم حمل

۵/۲. اشکال اول: عدم تحقق حمل به وسیله وحدت محض

۵/۳. اشکال دوم: بدیهی نبودن تعریف وحدت و کثرت

۵/۴. اشکال سوم: بازگشت تقسیم پذیری واحد و کثیر به یقین منطقی (واقعیت در فلسفه منطق)

۵/۵. اشکال چهارم: حیثیتی شدن اجتماع وحدت و کثرت

۵/۶. اشکال پنجم: ناتوانی اصالت وجود و اصالت ماهیت از ارایه تحلیل حمل در منطق

۵/۷. اشکال ششم: تناقض عبارت هوهویت از عوارض وحدت است با حمل از از عوارض وحدت توأم با کثرت در کلام علامه

۵/۸. اشکال هفتم: بازگشت وحدت حمل به حالت و تحقق اختلاف در کثرات خارجی

۵/۹. اشکال هشتم: اشتباه بودن حیثیت تقسیم در تقسیمات حمل (حمل مواطاه، حمل اشتقاقی و حمل حقیقه و رقیقه)

۶. نقد ششم: ضابطه حمل و حمل حمل (قیاس)

۶/۱. قرار گیری ضابطه حمل در هلیه مرکبه نه هلیه بسیطه!

۶/۲. کاربرد قیاس در طبقه بندی و نظم دهی دسته بندی‌ها و موضوعات نه تطابق و کشف از واقع

۷. نقد هفتم: خاتمه در صناعات خمس مبحث قیاس «انولوطوقیا» بعنوان یک ماده در صناعات خمس

۷/۱. عدم توجه به صورت و هیئت قیاس بعنوان یک ماده در کنار سایر مواد

۷/۲. عدم معرفی نفس الامر بعنوان پایگاه کلیه مواد و صورتها

۳،۷. ناتوانی درک عقلانی از مواد بدون جهتگیری و اختیار و ضرورت تحلیل نفس الامر از اختیار و اراده انسان.

نتایج:

۱. اساساً در منطق صوری سیر حرکتی آن دارای سه سطح است: حرکت اول از جزیی به کلی که به آن انتزاع (به معنای استقرار) می‌گوئیم. حرکت دوم: از کلی به جزیی است که به آن انقسام می‌گوئیم حرکت سوم: حرکت از مواد به مواد که به آن اندراج می‌گوئیم. در هر صورت در این دستگاه خبری از تعریف در میان نیست بلکه هر چه هست انتزاع میباشد یعنی سیر از جزیی به کلی و این سیر به معنای وجه اشتراک گیری است البته بر این عملیات انتزاعی علیت حاکم بوده و پایگاه علیت نیز به نفس الامر باز میگردد. و ما باید این وجه اشتراک را در کنار وجه اختلاف گیری در راس قرا داده و بر اساس همان شروع به تقسیم بندی کرده و در نهایت احکام اقسام را در تمام زیر مجموعه‌های خود جریان و مندرج نمود. بنابراین در این منطق به غیر از وجه اشتراک و وجه اختلاف گیری ما بحذاء دیگری نمی‌توان معرفی نمود و لذا تعریف به انتزاع یعنی ماده‌سازی محدود می‌گردد. و اینکه رابطه جنس و فصل نسبت به نوع ابهام و تحصیل باشد چیزی را حل نمی‌نماید.
۲. قیاس چیزی جز یک تطبیق نیست یعنی قیاس تقسیم را به وسیله حد معقول قاعده‌مند مینماید همچنین قیاس مواد و تقسیمات را کنترل مینماید از این رو برهان نیز چیزی جز جریان حد معقول به وسیله اندراج قیاسی نیست لذا برهان خود فی نفسه موضوعیتی ندارد. و اینکه منطقیین گاه از صورت قیاس و گاه از ماده آن (در بحث برهان و صناعات خمس) بحث مینمایند خلطی است که در مبنای اولیه انجام شده است زیرا مواد در منطق صوری چیز جز همان انتزاعیات اولیه نیست و دیگر سخنی از مواد عینی و خارجی موضوعیتی ندارد پس اینکه خارجی باشد و این صور به آن خارج تطبیق داده شوند موضوعاً از این دستگاه خارج است. چرا که ماده در این منطق چیزی جز همان عکس برداری و انتزاع اولیه نیست.
۳. باید بین تقسیمات بخش مبادی و مبانی «انتزاع، انقسام و اندراج» ارتباط برقرار نمود.
۴. تحقق صورت سازی در حمل، ماده سازی در تعریف و ربط با خارج در قضیه (حمل حمل) صورت می‌گیرد.
۵. تحدید حدود کلیه مباحث براساس ضرب انتزاع، انقسام و اندراج در علم، فکر و دلالت انجام می‌شود.
۶. جدول اول: جدول دلالت یا جدول مکانیزم حرکت فکری منطق صوری در سطح مبادی و عام
۷. جدول دوم: عناوین مبنایی سطوح معرفت شناسی یا مکانیزم حرکت فکری منطق صوری در سطح مبنایی و خاص